

Nieuw in de collectie: archieven

Januari – februari 2019

In januari en februari zijn er twaalf nieuwe archieftoegangen beschikbaar gesteld en negen toegangen herzien. Wat kunt u er zoal in vinden? We lichten twee toegangen toe.

Uitgelicht

3064 Familie Borgesius, 1628-1909

Het twee meter strekkende familiearchief Borgesius bestrijkt de periode van 1628-1909. In die tijd waren leden van de familie Borgesius vooral werkzaam als stadsveenmeester, vervener, landmeter en bestuurder in de Groninger veenkoloniën. De familie was met name actief in Oude Pekela. Ook bevat het archief veel tekeningen, schilderijen en gedichten.

Bijzondere stukken in het archief zijn bijvoorbeeld van de landmeetkundige Eltje Jacob Eltjens (1732-1818). Hij was geboren in Pekela, had landmeetkunde gestudeerd aan de universiteit van Franeker en ontving in 1751 zijn [bul](#). Een zeer bijzonder stuk is zijn [leerboek landmeetkunde](#). Op de rug van het vuistdikke boek staat *Trigonometria*. Dat is een tak van de wiskunde die zich bezighoudt met driehoeken en de trigonometrische functies als de sinus, cosinus en tanges. Het boek staat vol met berekeningen en tal van afbeeldingen van geometrische vormen. Heel aardig zijn de afbeeldingen van bomen en torens. Met stippelijntjes wordt aangegeven hoe de afstand tussen verschillende objecten in een landschap gemeten kunnen worden. Wie dit boek doorbladert, heeft al snel door dat landmeten in de achttiende eeuw geen eenvoudig klusje was, maar letterlijk hogere wiskunde.

Naast landmeetkunde hield Jacob Eltjens zich ook bezig met de [geschiedenis van de veenkoloniën](#) en schreef over de [geschiedenis van Sappemeer](#) en [Westerwolde](#). Als landmeter was Jacob Eltjes betrokken bij de [verkoop van Land](#) in Ontstwedde aan de stad Groningen en tekende hij [kaarten van polders gelegen bij Statenzijl](#) en gekleurde kaarten van [verschillende stukken land](#) bij Wedde.

3040 Gereformeerde kerk te Ulrum, 1834-2008

Dit is het eerste kerkarchief van een gereformeerde kerk in Nederland. In 1834 scheidde een aantal kerken zich af van de Nederlandse Hervormde Kerk. De regering probeerde meer invloed uit te oefenen en steeds meer predikanten stonden een verlichte interpretatie van de bijbel voor. Andere predikanten waren het juist niet met deze ontwikkelingen in de Hervormde kerk eens. Zij waren niet meer welkom om te preken en begonnen op den duur een eigen kerkgemeenschap. De beweging ontstond in het Groningse Ulrum onder leiding van Hendrik de Cock. Hoewel de kerkgemeenschap in 1834 begint, zijn de inhoudelijke stukken in het archief jonger. De eerste [notulen van de kerkraad in 1842](#), de [ontvangsten en uitgaven](#) vanaf 1843 en de [registers van lidmaten](#) vanaf 1848. Interessant zijn de stukken die afkomstig zijn van de [Christelijke emigratiecentrale](#) in 1951-1952. Daarin zit informatie die op verzoek van de kerkelijke

gemeente in Ulrum naar hen toegestuurd zijn. Het is informatie over het leven en het klimaat in Canada, Australië en andere landen. Het advies van de emigratiecentrale is om lid te worden van de stichting en zo op de hoogte te blijven via het krantje waarvan een exemplaar alvast is meegestuurd en eveneens in het archief zit.

Nieuw toegangen archieven

Januari – februari 2019

Religie en Levensbeschouwing

[3040 Gereformeerde kerk te Ulrum, 1834-2008](#)

[241 Hervormde gemeente Harkstede en Scharmer, 1721-1970 \(herzien\)](#)

[255 Hervormde gemeente Lettelbert en Enumatil, 1691-1975 \(herzien\)](#)

[161 Parochie Maria ten Hemelopneming te Bedum, 1782-2015 \(herzien\)](#)

[167 Parochie Maria ten Hemelopneming te Stadskanaal, 1834-1978 \(herzien\)](#)

Families en Personen

[3053 Familie Amsing-van Duinen, 1855-1973](#)

[3064 Familie Borgesius, 1628-1909](#)

[3045 Familie van Giffen, 1591-1999](#)

[3098 Familie Hamster te Noordbroek, 1655-1927](#)

[2186 Familie Modderman, 1635-2000 \(herzien\)](#)

[598 Familie Wolthers, 1470-1917 \(herzien\)](#)

[3047 Han Drijvers, 1957-2002](#)

Onderwijs en Wetenschap

[3024 Openbare lagere school te Ruischerbrug, 1873-1987](#)

[467 Groninger studentencorps Vindicat atque Polit, 1815-1943 \(herzien\)](#)

[787 Nederlands Instituut van Psychologen, 1938-1997 \(herzien\)](#)

[3025 Veendamse Opleidingsschool, 1911-1955](#)

Openbare werken

[2702 Gebouwendossiers van de Dienst Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting, 1947-1984](#)

Industrie, Handel en Dienstensector

[2942 \[Hout- en metaalfabriek\] Hoza te Scheemda, 1938-2015](#)

[1416 Hotel Baulig \[te Groningen\], 1886-1974 \(herzien\)](#)

Landbouw, Veeteelt en Visserij

[2509 Visserijkundig ambtenaar Groningen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 1954-1985](#)